

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง
กับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาระดับ

เรือเอกหญิง กนกนุช ชำภักตร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสตรปริญญาระดับปริญญาโทสาขาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-058-2

ลิขสิทธิ์เป็นของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T 17409482

**RELATIONSHIPS BETWEEN INSTRUCTIONAL CONDITIONS EMPHASIZING
REAL SITUATIONS AND CRITICAL THINKING ABILITY
OF NURSING STUDENTS**

Lieutenant Kanoknuch Kampuk

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
of the Degree of Master of Nursing Science**

Nursing Education program

Graduate School

Chulalongkorn University

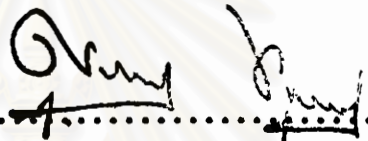
Academic Year 1996

ISBN 974-636-058-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเขียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง
กับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล
โดย เรือเอกหญิง กนกนุช ชำภักตร์ .
ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา อุณิพันธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลีอนุชวิชัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม तोทกานนท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา อุณิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลีอนุชวิชัย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีศรี)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชื่อเรื่อง กนกนุช ชำภักตร์: ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง กับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล
(RELATIONSHIPS BETWEEN INSTRUCTIONAL CONDITIONS EMPHASIZING REAL SITUATIONS AND CRITICAL THINKING ABILITY OF NURSING STUDENTS)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา สุรินทร์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.อภินันท์ ลือบุญวิชัย, 141 หน้า, ISBN 974-636-058-2

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการเรียน กิจกรรมการเรียน และกิจกรรมนักศึกษา กับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลจากสถาบันการศึกษพยาบาลภาครัฐ จำนวน 390 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพการเรียนการสอน และแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิจารณ์ ซึ่งมีผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบความตรงโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ความเที่ยงของแบบสอบถามและแบบทดสอบ คือ .85 และ .86 ตามลำดับ

ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดวิจารณ์ ด้านการอนุมาน การอธิบาย ข้อตกลงเบื้องต้น การตีความ การประเมินข้อโต้แย้ง และรวมทุกด้านของนักศึกษาพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดวิจารณ์ ด้านการนิรนัยอยู่ในระดับสูง
2. สภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริงด้านกิจกรรมการเรียน กิจกรรมนักศึกษา และกิจกรรมการสอน เรื่องวิธีการสอน การใช้คำถาม และการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนของอาจารย์พยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล ส่วนสภาพการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการสอน เรื่องการประเมินผลการเรียนของอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา ..... การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2539 .....

ลายมือชื่อนิติกร .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....
Am Loymr

C686052 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD : CRITICAL THINKING, INSTRUCTIONAL CONDITIONS, NURSING STUDENTS

KANOKNUCH KUMPAK : RELATIONSHIPS BETWEEN INSTRUCTIONAL CONDITIONS

EMPHASIZING REAL SITUATIONS AND CRITICAL THINKING ABILITY OF NURSING

STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. THESIS

CO-ADVISOR : ASSIS.PROF.ORAPHUN LUEBOONTHAVATCHAI, Ph.D., 141 pp.

ISBN 974-636-058-2

The purposes of this research were to study critical thinking ability of nursing students and to find the relationships between instructional conditions in the aspects of teaching activities of nursing instructors, learning activities, student activities and critical thinking ability of nursing students. Samples consisted of 390 nursing students from governmental nursing institutes, selected by multi-stage sampling techniques. Two research tools, developed by the researcher, were an instructional condition questionnaire and a test of critical thinking ability. These tools were tested for content validity by group of experts. Their reliability were .85 and .86, respectively.

Major results were the followings :-

1. Mean scores of critical thinking ability of nursing students in the aspect of inference, recognition of assumptions, interpretation, evaluation of arguments, and all aspects were at the average level. Whereas, the mean score of critical thinking ability in the aspect of deduction was at the high level.

2. There were no significant relationships between learning activities, student activities, and teaching activities of nursing instructors in the aspect of teaching strategies, the use of questions and classroom atmosphere and the critical thinking ability of nursing students. On the other hand, teaching activities in the aspect of evaluation of learning outcomes of nursing instructors was significantly and negatively related to the critical thinking ability of nursing students, at the .05 level.

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติกร *สม. นงนิจ*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *สม. นงนิจ*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *สม. นงนิจ*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ โดยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา อุณิพันธุ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรม ลีอบุญวิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี รวมทั้งให้กำลังใจมาตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นบทเรียนอันทรงคุณค่าฉบับนี้สำเร็จลง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา อุณิพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวดี ภาษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรม ลีอบุญวิชัย ที่กรุณาให้คำแนะนำ ร่วมสร้าง และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับความสามารถในการคิดวิจารณ์

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสถาบันการศึกษาและอาจารย์ทั้ง 10 แห่ง ที่กรุณาให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่ให้ความร่วมมือและสละเวลาในการทำแบบทดสอบและตอบแบบสอบถาม

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จะสำเร็จลงมิได้ถ้าขาดซึ่ง คุณพ่อ คุณแม่ และน้องชายที่รักยิ่ง ที่คอยสนับสนุน ให้กำลังใจ และสละเวลาของครอบครัว ให้ผู้วิจัยได้ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณนี้ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ โดยเฉพาะ เว็เอกหญิง ฅวาลักษณ์ ฅลเสมอ และ เว็เอกหญิง สิริรัตน์ ฅนจักร ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจมาโดยตลอด

เว็เอกหญิง กนกนุช ชำกักร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ด
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5. สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	95
การอภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง.....	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	115
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	118
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือ.....	122
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ความเที่ยง และค่าความสัมพันธ์รายข้อของแบบ ทดสอบ.....	139
ประวัติผู้วิจัย.....	141

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นปีของสถาบันที่ได้รับคัดเลือก.....	51
2	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามสภาพการเรียนการสอน ที่คำนวณจากข้อมูลทดลอง และข้อมูลจริง.....	56
3	จำนวนสัปดาห์การฝึกในแบบทดสอบ จำแนกตามเนื้อหาสถานการณ์และองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์.....	57
4	ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่คำนวณจากข้อมูลทดลอง และข้อมูลจริง.....	61
5	เกณฑ์แบ่งระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	62
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปี ภูมิภาค ฐานะการศึกษา ของบิดา-มารดา บุคคลที่นักศึกษาใช้เวลาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากที่สุด และระดับการศึกษาของบุคคลที่นักศึกษาใช้เวลาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่สุด....	66
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการสอน กิจกรรมการเรียน และกิจกรรมนักศึกษา จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	68
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาล เรื่องวิธีการสอน จำแนกเป็นรายข้อ.....	69
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาล เรื่องการใช้คำถาม จำแนกเป็นรายข้อ.....	70
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริงด้านกิจกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาล เรื่องการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน จำแนกเป็นรายข้อ.....	71
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาล เรื่องการประเมินผล การเรียน จำแนกเป็นรายข้อ.....	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการเรียนของนักศึกษาพยาบาล จำแนกเป็นรายข้อ....	73
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาพยาบาล จำแนกเป็นรายข้อ.....	74
14	จำนวน และร้อยละของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามความสามารถในการคิดวิจารณ์รายด้านและโดยรวม.....	75
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนิสัยคะแนน ของความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	76
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลรายด้านและโดยรวม จำแนกตามระดับชั้นปี.....	77
17	ความแตกต่างระหว่างคู่ของค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิจารณ์ด้านการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้นของนักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีต่างกัน ด้วยการทดสอบตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe' method).....	78
18	ความแตกต่างระหว่างคู่ของค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิจารณ์โดยรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีต่างกัน ด้วยการทดสอบตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe' method).....	79
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลรายด้านและโดยรวม จำแนกตามภูมิภาค.....	80
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลรายด้านและโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา.....	81
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลรายด้านและโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความ สามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลรายด้านและโดยรวม จำแนกตาม บุคคลที่นักศึกษาใช้เวลาพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดกันมากที่สุด.....	83
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความ สามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลรายด้านและโดยรวม จำแนกตาม ระดับการศึกษาของบุคคลที่นักศึกษาใช้เวลาพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดกันมากที่สุด...	84
24	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างโอกาสแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจภายในครอบครัวรายข้อ กับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของ นักศึกษาพยาบาลโดยรวม.....	85
25	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง กับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล	86

สารบัญแนแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการสอนกับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล.....	87
2 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการสอน เรื่องวิธีการสอนกับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล.....	88
3 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการสอน เรื่องการใช้คำถามกับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล.....	89
4 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการสอน เรื่องการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนกับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล.....	90
5 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการสอน เรื่องการประเมินผลการเรียนกับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล.....	91
6 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมการเรียนกับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล.....	92
7 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนที่เน้นสถานการณ์จริง ด้านกิจกรรมนักศึกษา กับความสามารถในการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาล.....	93